

Sygnatura akt Ca 391/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu – Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Joanna Składowska

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2015 roku w Sieradzu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki z o.o. w W.

przeciwko V. D.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Wieluniu

z dnia 14 października 2014 roku

sygn. akt I C 627 /14

1. zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, iż oddala powództwo, zasądając od (...) Spółki z o.o. w W. na rzecz V. D. 617 (sześćset siedemnaście) złotych z tytułu zwrotu kosztów procesu;
2. zasądza od (...) Spółki z o.o. w W. na rzecz V. D. 330,00 (trzysta trzydzieści) złotych z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I Ca 391/14

UZASADNIENIE

W dniu 31 lipca 2014r. powód - (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. złożył w Sądzie Rejonowym w Wieluniu pozew, w którym domagał się zasądzenia na jego rzecz od pozwanej - V. D. kwoty 1 578,07 złotych, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

Pozwana wносиła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 14 października 2014r. Sąd Rejonowy w pkt 1 uwzględnił powództwo w całości, zasądając także od V. D. na rzecz (...) Sp. z o.o w W. kwotę 655 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt. 2).

Rozstrzygnięcie zapadło przy następujących ustaleniach i wnioskach:

V. D. w roku akademickim 2004/2005 rozpoczęła studia w Wyższej Szkole (...) w Ł. na kierunku filologia angielska. Studia były odpłatne. Pozwana miała obowiązek uiszczenia tzw. czesnego rozłożonego na raty po 360 złotych miesięcznie. V. D. nie uiszczała na rzecz Wyższej Szkoły (...) w Ł. kwot po 360 złotych tytułem czesnego za styczeń i luty 2005r.

W dniu 17 marca 2014r. Wyższa Szkoła (...) w Ł. zawarła z powodem umowę sprzedaży wierzytelności, wskutek czego powód nabył wierzytelność w stosunku do pozwanej, opiewającą na łączną kwotę 1 578,07 złotych, w tym kwota 858,07 złotych tytułem skapitalizowanych odsetek.

Sąd pierwszej instancji wskazał, iż świadczenie przez uczelnie wyższe usług edukacyjnych uregulowane jest w ustawie z dnia 27 lipca 2005r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2012r., Nr 572 ze zm.), która określa wymogi, jakie muszą spełniać podmioty świadczące usługi (uczelnie) i pobierające (studenci), ich główne obowiązki i prawa i sama treść świadczeń. Elementem stosunku prawnego łączącego uczelnie i studenta są również postanowienia regulaminu studiów. Przepis art. 99 ust. 1 ustawy przewiduje pobieranie opłat za usługi edukacyjne, a zgodnie z art. 160 ust. 3 ustawy, warunki tej odpłatności określa umowa zawarta między uczelnią a studentem w formie pisemnej. Umowa ta ma charakter cywilnoprawny i powinna obejmować takie zagadnienia, jak przedmiot opłat, ich wysokość, zasady i terminy wnoszenia, skutki nieuiszczenia opłat, a zatem kwestie decydujące jedynie o treści tego konkretnego zobowiązania pieniężnego, natomiast samo świadczenie usług edukacyjnych przez uczelnię jest kompleksowo uregulowane w ustawie.

Zdaniem Sądu Rejonowego, skoro przepisy ustawy o szkolnictwie wyższym oraz konkretna umowa zawarta między uczelnią, a studentem określa minimalne wymagania treści umowy o świadczenie usług edukacyjnych, która kształtuje wraz z regulaminem studiów stosunek prawny, wiążący uczelnię i studenta, to należy uznać, iż essentialia negotii umowy o świadczenie usług edukacyjnych zostały wystarczająco uregulowane przez inne przepisy w rozumieniu art. 750 kc, tj. ustawę o szkolnictwie wyższym. Ta okoliczność przemawia za uznaniem, iż w sprawie niniejszej nie będą miały zastosowania przepisy o zleceniu (art. 750 kc), bowiem umowa o świadczenie usług edukacyjnych jest umową nazwaną i nie ma w konsekwencji do niej zastosowania dwuletni termin przedawnienia roszczeń określony w art. 751 kc.

Na gruncie niniejszej sprawy nie można w ocenie Sądu pierwszej instancji uznać, że dochodzone świadczenie było związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Zgodnie bowiem z art.106 ustawy, prowadzenie przez uczelnię działalności dydaktycznej, naukowej, badawczej, doświadczałnej, artystycznej, sportowej, rehabilitacyjnej lub diagnostycznej nie stanowi działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.)

Dochodzone świadczenie nie jest także świadczeniem okresowym. Przewidziana w umowie stron możliwość zapłaty czesnego w miesięcznych ratach nie nadaje mu charakteru świadczenia okresowego, ponieważ poszczególne raty składały się na z góry określoną całość obejmującą jeden rok akademicki.

Biorąc pod uwagę powyższy wywód należy, zdaniem Sądu Rejonowego uznać, że roszczenie powoda podlega dziesięcioletniemu terminowi przedawnienia przewidzianemu w art. 118 in principio kc, a zatem nie uległo przedawnieniu.

O kosztach procesu Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 98 kpc.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniosła pozwana, zaskarżając orzeczenie w całości i domagając się jego zmiany poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania w obu instancjach.

Skarżąca podniosła następujące zarzuty:

1. naruszenia art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym poprzez błędną wykładnię i zastosowanie,
2. naruszenia art. 257 ust. 2, art. 269 i art. 277 ustawy z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym poprzez ich nieuzasadnione pominięcie,

3. naruszenia art. 751 pkt 2 kc w związku z art. 750 kc poprzez ich błędną wykładnię i nieuzasadnione pominięcie,
4. naruszenia art. 118 kc poprzez jego błędną wykładnię, w zakresie w jakim Sąd nie uwzględnił zarzutu 3-letniego okresu przedawnienia i uznał, że do roszczeń objętych pozwem ma zastosowanie 10-letni okres przedawnienia,
5. naruszenia art. 233 i 328 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego.

Powód wnosił o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, składając także wniosek o:

1. rozpatrzenie możliwości skierowania do Trybunału Konstytucyjnego na podstawie art. 190 Konstytucji RP zapytania prawnego o zgodność z Konstytucją RP przepisu art. 32 ustawy z 11 lipca 2014r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw, a to na podstawie art. 193 Konstytucji RP;

2. rozpatrzenie możliwości skierowania do Sądu Najwyższego zapytania prawnego i trybie art. 390 § 1 kpc o to:

- a) czy retroaktywny intertemporalny przepis art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 160a ust. 7 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z 27.07.2005r. dotyczy także umów o odpłatności za studia, zawartych pod rządami ustawy o szkolnictwie wyższym z 12 września 1990r. i w związku z tym jaki jest termin przedawnienia roszczeń o zapłatę czesnego na podstawie umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z 27 lipca 2005r.;

- b) czy przepis art. 32 ustawy z 11 lipca 2014r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym w zw. z art. 160a ust. 7. uPsw dotyczy także umów w sprawie opłat za studia lub usługi edukacyjne, o których mowa w art. 99 ust. 4. Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, czy tylko tych usług, o których mowa w ust. 1. Tego przepisu, a w konsekwencji jaki jest termin przedawnienia roszczeń z tytułu czesnego za studia lub usługi edukacyjne uczelni niepublicznych na gruncie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z 2005r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przede wszystkim należy zgodzić się ze skarżącym, że - inaczej niż to przyjął Sąd pierwszej instancji - w sprawie nie ma zastosowania art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 572 ze zm.). Zgodnie bowiem z art. 277 wskazanego aktu prawnego, wszedł on w życie z dniem 1 września 2005r., zaś umowa pomiędzy pozwaną a uczelnią została zawarta w roku 2004r., natomiast roszczenia powoda dotyczą opłat – czesnego za styczeń i luty 2005 roku. Wynika to z wyrażonej w art. 3 kc zasady niedziałania prawa wstecz (lex retro non agit), uważanej za fundamentalną dla demokratycznego porządku prawnego. Stanowisko to wzmacnia przepis art. 269 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, wedle którego studenci przyjęci na studia przed dniem wejścia w życie ustawy oraz w roku akademickim 2005/2006 wnoszą opłaty za zajęcia dydaktyczne na dotychczasowych zasadach do końca okresu studiów przewidzianego w programie studiów, a umowy, o których mowa w art. 160 ust. 3 ustawy, obowiązują od roku akademickiego 2006/2007.

Ustawa z dnia 12 września 1990r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. nr 65 z 1990r., poz. 385 ze zm.), pod rządami której doszło do powstania stosunku prawnego między V. D. a cedentem i roszczeń z niego wynikających, nie tylko nie zawierała odpowiednika art. 160 ust. 3 obecnie obowiązującej ustawy z 2005r., lecz w ogóle nie przewidywała uregulowań, o jakich mowa w tej ustawie, a dotyczących umowy łączącej uczelnię i studenta. W świetle powyższego nie można więc wywodzić, iż zawarta przez pozwaną z uczelnią umowa była umową nazwaną określoną w odrębnych przepisach. Łączący strony stosunek prawny należy zatem zakwalifikować jako nieuregulowaną innymi przepisami umowę, której przedmiotem jest świadczenie usług i do której, z mocy art. 750 kc, należy stosować odpowiednio przepisy o zleceniu. Powyższa konstatacja skutkuje koniecznością przyjęcia, że do roszczenia powoda należy odpowiednio zastosować art. 751 pkt. 2 kc i - wobec podniesionego przez pozwaną zarzutu - stwierdzić jego przedawnienie, jeśli w okolicznościach sprawy spełnione są przesłanki wskazane w tym unormowaniu.

Choć określone w powołanym przepisie pojęcie „nauki” jest w istocie pojęciem wieloznacznym, zgodzić należy się ze stanowiskiem skarżącej, że chodzi tu o termin „nauka” w znaczeniu synonimicznym do pojęcia „kształcenie”. W słownikach języka polskiego termin „kształcić” oznacza przekazywać komuś pewien zasób wiedzy, umiejętności, wiadomości w jakiejś dziedzinie, a także uczyć kogoś. Pojęcie „nauki” oznacza zaś nie tylko ogół wiedzy ludzkiej ułożonej w system zagadnień, lecz również uczenie się lub uczenie kogoś. W polskiej tradycji oraz potocznie nauka oznacza przyswajanie jakichkolwiek treści (wiedzy), nabywanie umiejętności oraz to, czego się uczy lub naucza. Osobą zawodowo trudniącą się określonymi usługami jest taka, która świadczy te usługi w ramach wykonywanej działalności profesjonalnej. Zawodowe wykonywanie czynności oznacza, że są one przedmiotem działalności zarobkowej danego podmiotu, wykonywanej w sposób zorganizowany i ciągły, przy wykorzystaniu ewentualnie wymaganych kwalifikacji zawodowych i wiedzy. W świetle powyższych rozważań, zakwalifikowanie wyższej uczelni jako „osoby trudniącej się zawodowo takimi czynnościami”, a roszczenia wynikającego z umowy zawartej między tą uczelnią a studentem jako „roszczenia z tytułu nauki” nie budzi w ocenie Sądu Okręgowego wątpliwości. W tym stanie rzeczy zgodzić się należy ze skarżącym, że dochodzone pozwem roszczenie przedawnia się z upływem 2-letniego terminu przedawnienia na podstawie art. 751 pkt. 2 kc. Zestawienie tej konstatacji z datą wymagalności roszczeń - styczeń i luty 2005r. oraz datą wniesienia pozwu - 31 lipca 2014r. prowadzi do oczywistego wniosku, że przed wszczęciem niniejszego procesu doszło do przedawnienia, a podniesienie stosownego zarzutu - w świetle art. 117 § 2 kc - skutkuje koniecznością oddalenia powództwa.

Bezprzedmiotowym jest natomiast odnoszenie się do zarzutu naruszenia art. 118 kc. Przepis ten miałby bowiem zastosowanie wyłącznie wówczas, gdyby roszczenie powoda nie było objęte hipotezą przepisu szczególnego.

Fakt wcześniejszego przedawnienia roszczeń powoduje również, że tym bardziej nie ma w sprawie zastosowania art. 160a pkt 7 ustawy z dnia 27 lipca 2005r. w ustawy prawo o szkolnictwie wyższym w obecnym brzmieniu, przewidujący 3 letni termin przedawnienia, co czyni zbędnym analizę konstytucyjności i wykładnię art. 32 z dnia 11 lipca 2014r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw, co postulował powód w odpowiedzi na apelację.

Z powyższych względów - na podstawie art. 386 § 1 kpc - Sąd Okręgowy zmienił w całości wyrok Sądu Rejonowego oddalając powództwo.

O kosztach postępowania w pierwszej i drugiej instancji orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc oraz § 2, § 6 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych...” z dnia 28 września 2002r. (t.j. Dz.U. z 2013r., poz. Nr 490), zasądając od powoda na rzecz pozwanej zwrot kosztów zastępstwa procesowego oraz kosztów zastępstwa procesowego i opłaty od apelacji w wysokości – odpowiednio – 617 i 330 złotych.